

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2569

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de beantwoording van schriftelijke vragen m.b.t. het artikel van Cochrane Library, over het effect van mondneusmaskers op de verspreiding van het SARS-COV-2 virus* (ingezonden 27 maart 2023).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 11 mei 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 2296.

Vraag 1, 2 en 3

Waarom komt u niet tegemoet aan mijn verzoek om de conclusie uit het artikel van Cochrane Library, namelijk dat het dragen van mondneusmaskers voor het tegengaan van de verspreiding tegen luchtwegvirussen nihil of zelfs niet-bestaand is, en de analyse van de onderzoekers, gefundeerd te weerleggen? Waarom geeft u alleen aan dat de verplichting om mondneusmaskers te dragen tijdens de coronacrisis «in lijn was met algemeen aanvaarde standaarden van de WHO, het ECDC en een groot aantal landen in de wereld», terwijl dat de vraag niet was? Daarom nogmaals de vraag: kunt u de analyse en de conclusie van de onderzoekers uit artikel van Cochrane Library onderbouwd weerleggen en daarmee het effect van het dragen van mondneusmaskers op de verspreiding van respiratoire virussen aantonen en dus de verplichting ervan tijdens de coronacrisis verantwoorden? Kunt u een antwoord met wetenschappelijke, epidemiologische bronnen geven?¹

Als u geen wetenschappelijke onderbouwing kunt geven voor de effectiviteit van de afzonderlijke maatregel van de mondkapjesplicht, bent u dan bereid om te erkennen dat het inzetten van mondneusmaskers om transmissie van een respiratoir virus te voorkomen inderdaad zinloos is en dat dat een foute keuze was in het coronabeleid? Zo nee, waarom niet?

Waarom blijft u steeds volhouden dat het dragen van mondneusmaskers «in combinatie met andere maatregelen» effectief was bij de bestrijding van het coronavirus, terwijl dat effect dus helemaal niet kan worden aangetoond?

Moet een afzonderlijke maatregel niet op z'n minst enige meetbare, verifieerbare effectiviteit hebben om te kunnen zeggen dat deze maatregel een bijdrage kan leveren aan een combinatie van maatregelen?

¹ 2023D12293

Antwoord 1, 2 en 3

Ik kom terug op een soortgelijk antwoord dat ik u eerder gegeven heb. Tijdens de pandemie was er geen wetenschappelijke consensus over de effectiviteit van mondneusmakers voor de hele samenleving. Wetenschappelijk onderzoek gaf geen eenduidige uitkomsten. Daarom hebben het kabinet en uw Kamer over de inzet van mondneusmaskers in het najaar van 2020 verschillende debatten met elkaar gevoerd. De afweging is toen gemaakt de bijdrage van het dragen van mondneusmaskers niet onbenut te laten. Dit was in lijn met algemeen aanvaarde standaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) en een groot aantal landen in de wereld. Uit verschillende wetenschappelijke bronnen blijkt namelijk dat mondneusmaskers, in combinatie met een aantal andere maatregelen, een functie kunnen hebben in het tegengaan van verspreiding van het coronavirus. Zie hiervoor bijvoorbeeld de verschillende wetenschappelijke referenties die de WHO benoemt in de bronnenlijsten bij haar adviezen.²

Vraag 4

Bent u zich ervan bewust dat de uitzonderingsbepaling voor het dragen van een mondneusmasker regelmatig niet werd gehonoreerd, bijvoorbeeld op scholen en in het openbaar vervoer, waardoor mensen die fysieke en psychische last ondervonden van het dragen van een mondneusmasker deze alsnog moesten dragen om te kunnen participeren in de samenleving en om hun dagelijkse bezigheden voort te kunnen zetten? Realiseert u zich dat dit deze mensen aanzienlijke schade heeft toegebracht?

Antwoord 4

De uitzonderingsbepaling voor het dragen van een mondneusmasker voor mensen die een beperking hebben of aan een aandoening lijden was juist bedoeld om schade te voorkomen. Op scholen, in het openbaar vervoer en op andere plaatsen waar een mondkapje verplicht was, hoefden deze mensen dus geen mondkapje te dragen. Mij zijn geen frequente problemen in de honorering van deze uitzonderingsbepaling ter ore gekomen.

Vraag 5

Waarom heeft u het in uw beantwoording van mijn eerdere schriftelijke vragen als het gaat over schadelijke gevolgen van het dragen van mondneusmaskers alleen over het draagvlak voor de mondkapjesplicht en mensen die vanwege een beperking of aandoening geen mondneusmasker konden dragen, terwijl de vraag daar niet over ging? Kunt u alsnog antwoorden op de vraag wat u vindt van de conclusie van de onderzoekers uit het artikel van Cochrane Library dat er aan de schadelijke gevolgen van mondneusmaskers weinig ruchtbaarheid wordt gegeven en dat de nadelige effecten slecht worden gemeten en gerapporteerd?

Antwoord 5

Ik vind het goed dat er in wetenschappelijke studies aandacht is voor verschillende perspectieven. Daarbij merk ik op dat de conclusies van het betreffende artikel van Cochrane Library, waar u in uw vragen naar verwijst, toeziet op het gebruik van fysieke interventies in den brede, om de spreiding van acute respiratoire virussen te voorkomen of verminderen. Voor mondneusmaskers geldt dat de onderzoeken die de onderzoekers van Cochrane Library betrokken hebben, toezien op het gebruik van mondneusmaskers door verschillende specifieke groepen, zoals ziekenhuismedewerkers en studenten. Daarnaast is slechts een beperkt aantal van de onderzoeken uitgevoerd tijdens de coronapandemie; de meeste onderzoeken zijn uitgevoerd in de periode daaraan voorafgaand. Overigens deel ik de stelling dat er geen aandacht zou zijn voor de nadelige gevolgen van mondneusmaskers niet. Zo verwacht ik op korte termijn een publicatie van het RIVM over de risico's bij massale inzet van mondneusmaskers

---

² Bijvoorbeeld WHO, «Advice on the use of masks in the context of COVID-19» (5 juni 2020), WHO-2019-nCov-IPC_Masks-2020.4-eng.pdf.

Vraag 6

Realiseert u zich dat ook voor mensen zonder fysieke en/of emotionele aandoeningen en/of beperkingen het verplicht moeten dragen van een mondneusmasker een grote belasting is geweest en dat vele gezonde mensen hiervan (langdurig) klachten hebben ondervonden? Bent u nog altijd van mening dat deze schade onderschikt was aan het inzetten van een maatregel die niet effectief was?

Antwoord 6

Er zijn mij geen gevallen bekend van langdurige klachten door het op de juiste wijze dragen van een mondneusmasker.

Vraag 7

Waarom zegt u in uw antwoord op mijn vraag of u voornemens bent om onderzoek te doen naar hoe groot de schade is van de invoering van de mondkapjesplicht in Nederland dat gedragsonderzoek van het RIVM laat zien dat het draagvlak voor deze maatregel hoog was en de naleving goed, terwijl dat de vraag helemaal niet was? Kunt u uitleggen waarom u «geen meerwaarde» ziet in een onderzoek, als er significante aanwijzingen zijn dat een mondkapjesplicht aanzienlijke schade veroorzaakt? Is onderzoek hiernaar niet belangrijk voor de evaluatie van het coronabeleid en om lessen te trekken voor de toekomst?

Antwoord 7

Zoals aangegeven in mijn vorige antwoord, heb ik geen aanwijzingen dat mensen aanzienlijke en langdurige schade hebben ondervonden door het op de juiste wijze dragen van mondneusmaskers. Mensen die vanwege een beperking of aandoening geen mondneusmasker kunnen dragen, waren uitgezonderd van de mondkapjesplicht. Mocht een vergelijkbare maatregel in de toekomst overwogen worden op basis van de Eerste tranche wijziging Wet publieke gezondheid, zal het Maatschappelijk Impact Team (MIT) gevraagd worden te adviseren over de sociaal-maatschappelijke impact.

Vraag 8

Aangezien u niet voornemens bent om de mondkapjesplicht te schrappen uit de wijziging van de Wet publieke gezondheid (Wpg), bent u dan in ieder geval bereid om werk te maken van het wetenschappelijk, epidemiologisch staven van uw stelling dat het dragen van mondneusmaskers wel degelijk effect heeft op de verspreiding van luchtwegvirussen? Of blijft u genoegen nemen met uw stelling dat een mondkapjesplicht «in combinatie met andere maatregelen» epidemiologisch effectief en dus te rechtvaardigen is?

Antwoord 8

Ik heb uw Kamer over de effectiviteit van maatregelen geïnformeerd in mijn brief van 11 november jl., in reactie op het verzoek van uw Kamer om een reactie op de conclusies over maatregelen tegen het coronavirus naar aanleiding van het tweede deelrapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid.³ Zie ook mijn antwoord op vragen 1, 2 en 3.

Vraag 9

Wanneer bent u wel bereid om de mondkapjesplicht te schrappen uit de Wpg? Wanneer bent u wel overtuigd dat deze maatregel geen noemenswaardige invloed heeft op de bestrijding van een infectieziekte en/of een door een virusuitbraak veroorzaakte gezondheids crisis?

Antwoord 9

De mondkapjesplicht is op dit moment niet van toepassing. De discussie over grondslagen in de Wet publieke gezondheid (Wpg) is met uw Kamer gevoerd in het kader van de behandeling van de Eerste tranche wijziging Wpg.

³ Kamerstuk 25 295, nr. 1966.

Vraag 10

Bent u niet van mening dat door van de effectiviteit van restrictieve maatregelen een soort «paraplubegrip» te maken dat alleen kan worden aangesproken door een combinatie van niet-toetsbare maatregelen te bekijken, bovendien zonder daarvoor wetenschappelijke, meetbare criteria te hanteren, de overheid een vrijbrief krijgt om, zonder gedegen onderbouwing, burgers grondrechten en vrijheden af te nemen en diep in te grijpen op het maatschappelijke en persoonlijke leven? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10

Ik deel deze mening niet. Ik heb uw Kamer over de effectiviteit van maatregelen geïnformeerd in mijn brief van 11 november jl., in reactie op het verzoek van uw Kamer om een reactie op de conclusies over maatregelen tegen het coronavirus naar aanleiding van het tweede deelrapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid.⁴

---

⁴ Kamerstuk 25 295, nr. 1966.